

SODELOVANJE ZAVODA RS ZA ŠOLSTVO IN SLOVENSКИH UČITELJEV Z MÉMORIAL DE LA SHOAH IZ PARIZA

Na Zavodu RS za šolstvo smo leta 2018 prejeli pobudo za sodelovanje z Mémorial de la Shoah iz Pariza. Tako smo skupaj s partnerji iz Italije, Hrvaške in Avstrije soorganizirali že več mednarodnih trilateralnih seminarjev (oziroma webinarjev) s skupnim naslovom: *Holokavst kot izhodišče – Holocaust as a Starting point*. Na teh seminarjih je sodelovalo že več kot petdeset učiteljev iz Slovenije, ki so svoje znanje in izkušnje bogatili skupaj s kolegi iz sodelujočih držav.

Mémorial de la Shoah iz Pariza je raziskovalno-dokumentacijski center, ki se nahaja v nekdanji judovski četrti glavnega francoskega mesta. Čeprav so bili poskusi za ustanovitev tovrstnega centra že več desetletij prej, pa so ga uradno odprli leta 2005. Mémorial združuje eno stalno in dve občasni razstavi, arhivskodokumentacijski center, v sklopu aktivnosti pa igra pomembno vlogo igra tudi izobraževanje učiteljev.

Moje sodelovanje z Mémorialom sega v leto 2012, ko sem bil na petdnevem strokovnem izobraževanju v tej instituciji. Pravo in poglobljeno sodelovanje pa sega v leto 2018, ko smo se na pobudo Mémoriala vključili v trilateralne seminarje. Prvi štiridnevni trilateralni seminar z naslovom *Jadranski dialog* smo izvedli v začetku julija 2018 v Ljubljani v sodelovanju z Muzejem novejšje zgodovine Slovenije. Udeležilo se ga je štirideset učiteljev iz Italije, Hrvaške in Slovenije, med njimi kar dvajset iz Slovenije. Glavni cilj tovrstnih seminarjev je v tem, da učitelji sosednjih držav spoznajo pristope poučevanja

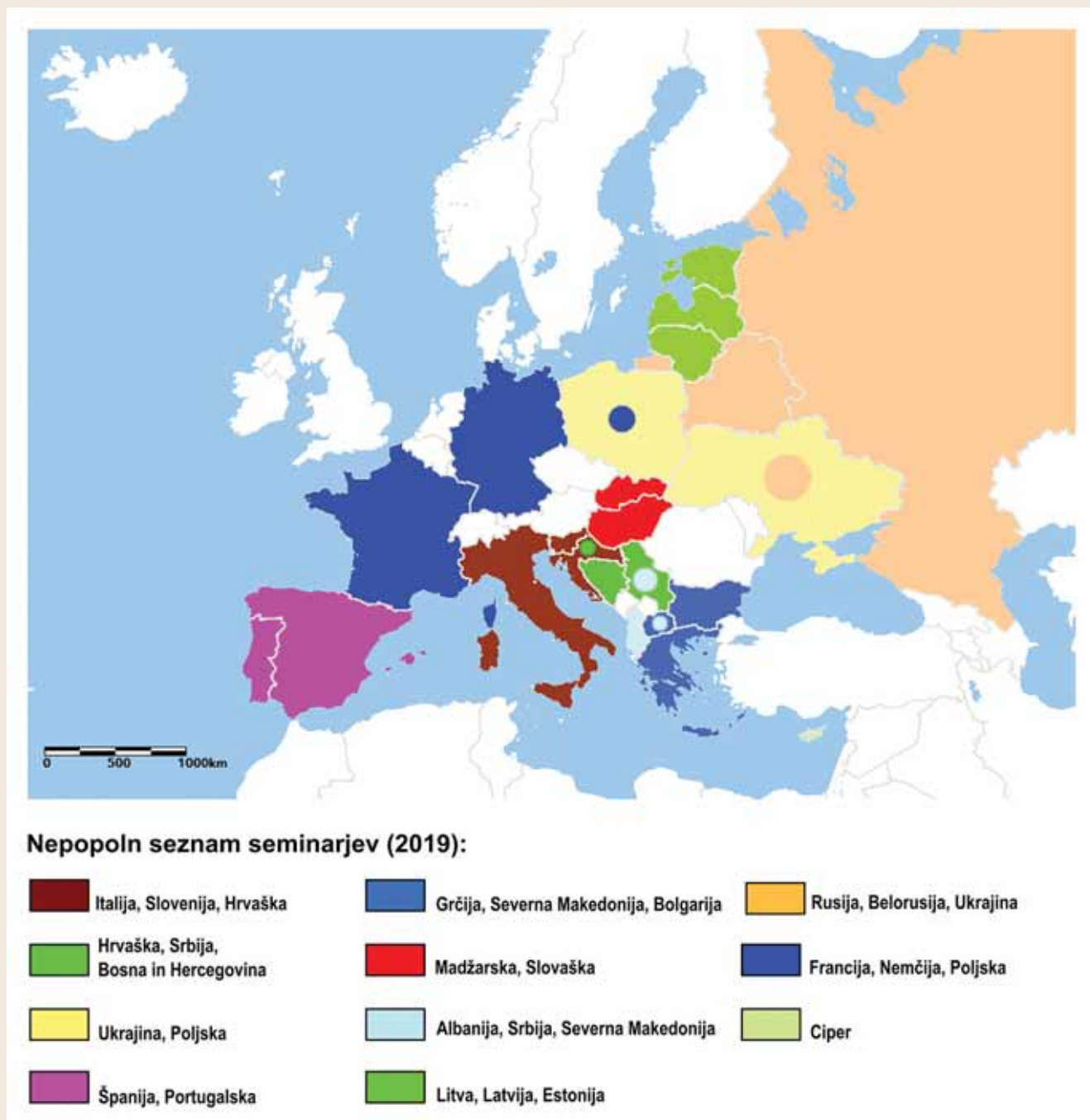

Mémorial de la Shoah v Parizu – pogled na Zid imen, na katerem je zapisanih 76.000 imen Judov (od teh 11.000 otrok), ki so bili odpeljani z območja okupirane in vichijske Francije v koncentracijska taborišča smrti na ozemlje Poljske in Litve med letoma 1942 in 1944. Holokavst jih je preživel 2500. (Foto: Vojko Kunaver.)

občutljivih zgodovinskih tem 20. stoletja, izmenjajo izkušnje načinov poučevanja s kolegi iz sosednjih držav z namenom razširiti kritičnost in povečati razumevanje drug drugega na podlagi lastne izkušnje. Poleg zanimivih predavanj priznanih predavateljev iz Italije, Hrvaške in Slovenije, so bili sestavni del teh seminarjev tudi delavnice in prijetna druženja, ki so okrepila stike med učitelji sosednjih držav.

Poleti 2019 smo izvedli drugi del trilateralnega seminarja v Trstu, ki je trajal tri dni, vsebinska zasnova pa je

bila zelo podobna predhodnemu seminarju v Ljubljani. Koordinatorji smo že v začetku leta 2020 na srečanju v Budimpešti pripravili preliminarni program za tretji del seminarja, ki naj bi ga izvedli na Reki (Hrvaška). Med pripravami pa je izbruhnila epidemija covid-19 in preprečila izvedbo. Zaradi uspešnosti preteklih seminarjev in velikega interesa učiteljev je Bruno Boyer, organizacijski vodja iz Mémoriala, dal pobudo, da bi seminarje prestavili v virtualno okolje. Kljub našim začetnim pomislekom in deloma tudi zadržanosti, ali je to sploh iz-

Mednarodne iniciative sodelovanja v organizaciji Mémorial de la Shoah. (Zemljevid izrisal: dr. Anton Polšak, vir podlage ArcGIS - My Map.)

vedljivo, smo izziv sprejeli. Jeseni 2020 smo tako uspešno izvedli tretji del trilateralnega seminarja z Italijo in Hrvaško, kjer je organizacijsko vlogo prevzela slednja. Med predavatelji je velik aplavz požel Keith Lowe iz Anglije, ki je zelo subtilno in poglobljeno predstavil poboje in njihove posledice zlasti za Slovence in Hrvate. Ob tem smo naredili še korak naprej glede na to, da tudi Slovence, Hrvate in Avstrijce vežejo boleči spomini na polpreteklo zgodovino – še zlasti v povezavi z dogodki med drugo svetovno vojno in takoj po njej. Tako smo dali pobudo kolegom iz Avstrije in že decembra 2020 izvedli prvi trilateralni webinar skupaj s kolegi z univerz v Celovcu in Gradcu. Program je bil izveden na daljavo v štirih popoldanskih terminih, prisotnih pa je bilo 45 učiteljev iz treh sodelujočih držav.

Ob uspešnosti prvih seminarjev na daljavo smo tako opogumljeni marca 2021 izvedli še en trilateralni webinar *Jadranski dialog 2* skupaj s kolegi iz Italije in Hrvaške. Tovrstna oblika izobraževanja se je izkazala za uspešno, program pa je vseboval ne le strokovne teme, pač pa tudi nove didaktične pristope pri obravnavanju občutljivih tem 20. stoletja. Slednje sta uspešno izpeljala Juraj Varga iz Slovaške in Loredana Miletić iz Hrvaške.

Med 27. in 29. septembrom 2021 smo kljub negotovim epidemiološkim razmeram zaradi pandemije covida-19 na Univerzi v Celovcu izpeljali trilateralni seminar za učitelje iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Med tridesetimi udeleženi učitelji jih je bilo deset iz Slovenije, med predavanji pa velja izpostaviti zlasti predavanje koroškega Slovence Danijela Wuttija. Poleg manjšinske problematike smo se dotaknili tudi problema romskega genocida med drugo svetovno vojno, o katerem je odličen oris pripravil Gerhard Baumgartner z dunajske univerze. Smernice za poučevanje o romskem genocidu pa je predstavila Alenka Janko Spreitzer z Univerze na Primorskem. V okviru seminarja pa je bila izvedena tudi ekskurzija na Peršmanovo domačijo, na kateri so v zadnjih dneh druge svetovne vojne leta 1945 pripadniki SS pobili enajst ljudi, od tega sedem otrok. Rodbina Sadovnik, ki je živela na domačiji Peršman, je namreč podpirala partizansko gibanje.

Bilateralni in trilateralni seminarji (webinarji) s skupnim naslovom *Holokavst kot izhodišče* povezujejo učitelje in krepijo njihovo strokovno in didaktično znanje ter pomagajo presegati stereotipe in razlike med poučevanjem v posameznih državah. Okrepilo se je sodelovanje med slovenskimi, hrvaškimi in italijanskimi učitelji na eni ter slovenskimi, hrvaškimi in avstrijskimi učitelji na drugi strani. Učitelji so nad kakovostjo izvedenih seminarjev (webinarjev) navdušeni, zato bi veljalo tovrstne oblike

sodelovanja nadaljevati in nadgrajevati.

V evropskem prostoru namreč Mémorial zadnja leta organizira in uspešno izvaja vrsto različnih mednarodnih trilateralnih in bilateralnih seminarjev, na primer:

- Madžarska – Slovaška
- Bosna in Hercegovina – Srbija – Hrvaška
- Grčija – Severna Makedonija
- Španija – Portugalska
- Ukrajina – Rusija – Belorusija
- Albanija – Severna Makedonija – Srbija
- Francija – Nemčija
- Litva – Latvija – Estonija
- Slovenija – Hrvaška – Italija
- Hrvaška – Avstrija – Slovenija

Poučevanje občutljivih tem 20. stoletja, kjer je izhodišče holokavst, je za mlado generacijo zelo pomembno. V času vse večje nestrpnosti in tudi mednacionalnih trenj v evropskem prostoru je vsaka spodbuda k izobraževanju za vsebine strpnega medsosedskega dialoga vredna podpore. Lahko smo veseli in ponosni, da so to priložnost in izziv za svoje zahtevno delo prepoznali tudi slovenski učitelji zgodovine in se aktivno vključili v ta izobraževanja. Tako mladim dajemo pomembno sporočilo, naj opazijo in preprečujejo dejanja, povezana s skrajnimi gibanji, kar je v polpretekli zgodovini na žalost vse prevečkrat pripeljalo do zelo tragičnih posledic, ki jih kot boleče v naši družbeni skupnosti čutimo še danes.

Vojko Kunaver

VIR

Mémorial de la Shoa v Parizu. Pridobljeno s <http://www.memorialdelashoah.org/en/the-memorial/presentation/the-history-of-the-shoah-memorial.html>.